

bevoegdheid uit te spreken. Feitelijk heeft de anti-suit injunction echter wel dit gevolg (Europees Hof van Justitie 10 februari 2009, *Allianz/West Tankers*).

Inmiddels besliste het Engelse Commercial Court dat het verbod op anti-suit-injunctions ten voordele van arbitrage niet geldt indien de buitenlandse procedure zich afspeelt voor een rechtbank buiten de Europese Unie (Commercial Court – Queen’s Bench Division 7 mei 2009, *Shashoua/Sharma*, [2009] EWHC 957 (Comm.))

HOF VAN CASSATIE 29 MEI 2009

ARBITRAGE

Algemeen (arbitrage) – Arbiters

Zaak: nr. C060264N

Lidmaatschap arbitrage-instelling impliceert niet noodzakelijk een bevoorrechte positie bij de aanwijzing van de arbiters

Artikel 1678, lid 1 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat een arbitrageovereenkomst nietig is indien zij aan één van de partijen een bevoorrechte positie toekent bij de aanwijzing van de arbiter(s). Het hof van beroep te Gent oordeelde dat dit niet het geval was indien één van de partijen in de arbitrage een betalend lid was van de aangewezen arbitrage-instelling. Geen enkele bepaling in het arbitragereglement van deze instelling voorzag immers in de aanduiding van een arbiter in haar eigen midden. Het Hof van Cassatie verwierp de dubbele aanval tegen deze beslissing. Enerzijds waren de appelrechters wel degelijk nagegaan in hoeverre het betalend lidmaatschap van één van de partijen van aard was de keuze van de arbiter door de arbitrage-instelling te beïnvloeden. Anderzijds hadden de appelrechters volgens het Hof daarmee niet geoordeeld dat er enkel sprake zou kunnen zijn van een bevoorrechte positie wanneer de arbiter uit het eigen midden wordt aangesteld, zodat zij geen voorwaarde toevoegden aan artikel 1678, lid 1 van het Gerechtelijk Wetboek.

Met deze uitspraak breidt het Hof van Cassatie een nieuwe episode aan de lange discussie over arbitrage in het kader van een beroepsorganisatie. Rechtspraak en rechtsleer namen voorheen immers zeer verschillende standpunten in over de (on)gelijkheid van de partijen indien de beroepsorganisatie van één van hen de arbiters aanwees en/of de arbiters beroepsgenoten waren van één van hen (zie H. VAN HOUTTE, K. COX en S. COOLS, “Arbitrage. Overzicht van rechtspraak (1972-2006)”, *TBH* 2007/2, p. 133-135, nrs. 73-76).

HOF VAN CASSATIE 5 MAART 2009

ARBITRAGE

Nietigheid

Zaak: nr. C080028F

Arbitrale uitspraak buiten de overeengekomen termijn is nietig, ook indien partijen zich voor de uitspraak niet over laattijdigheid hebben beklagd

Een arbiter deed uitspraak op 12 mei 2003, hoewel was overeengekomen dat hij uiterlijk op 14 februari 2003 uitspraak zou doen. De vordering tot vernietiging van deze arbitrale uitspraak wegens bevoegdheidsoverschrijding werd in eerste aanleg en hoger beroep afgewezen. Rechtbank en hof beriepen zich op artikel 1704, lid 4 van het Gerechtelijk Wetboek. Volgens deze bepaling kan een partij zich niet meer op de onbevoegdheid van de arbiter beroepen indien die partij tijdens het geding voor het scheidsgerecht op de hoogte was van deze vernietigingsgrond, maar zich er toen niet op heeft beroepen.

Het Hof van Cassatie legde de vinger op een inconsistentie in deze redenering. Overeenkomstig artikel 1698, lid 3 van het Gerechtelijk Wetboek eindigt de opdracht van de arbiter – en dus ook het geding voor het scheidsgerecht – indien de arbiter niet binnen de gestelde termijn uitspraak doet. Als de arbiter nadien toch nog uitspraak doet, dan overschrijdt hij zijn rechtsmacht pas *na* het geding. Het is met andere woorden onmogelijk deze overschrijding reeds *tijdens* het geding in te roepen. Het arrest van het hof van beroep te Brussel werd dan ook vernietigd.

HOF VAN CASSATIE 19 JUNI 2009

BIJZONDERE OVEREENKOMSTEN

Koop-verkoop – Internationale koop

Zaak: nr. C070289N

Cassatie aanvaardt hardship onder het Weens Koopverdrag

Het Hof van Cassatie besliste in een baanbrekend arrest dat “gewijzigde omstandigheden die niet redelijkerwijze voorzienbaar waren bij de contractssluiting en die onmiskenbaar van aard zijn om de last van de uitvoering van de overeenkomst op onevenredige wijze te verzwaren” onder omstandigheden overmacht kunnen uitmaken in de zin van artikel 79 van het Weens Koopverdrag (ver-

drag 11 april 1980). Hiermee brengt het Hof – aansluitend bij een internationale tendens – de imprevisieer of hardship onder in een artikel dat principieel vereist dat de ingeroepen verhindering onoverkomelijk is. Nochtans is dit bij hardship per definitie niet het geval.

Minstens even belangrijk als de beslissing zelf, is de redenering die eraan ten grondslag ligt. Het Hof baseert deze beslissing immers op de noodzaak aan een internationale en eenvormige interpretatie van het Weens Koopverdrag (art. 7.1). Het beschouwt hardship als een vraag die in het verdrag geregeld, maar niet uitdrukkelijk beslist wordt. Zulke leemtes moeten volgens artikel 7.2

ingevuld worden volgens de algemene beginselen waarop het verdrag berust. Het Hof stelt dat met betrekking tot hardship de algemene beginselen neergelegd zijn in de Unidroit Principles of International Commercial Contracts. Volgens deze Principles is een partij in geval van hardship gerechtigd de heronderhandeling van het contract te vorderen.

Kristof Cox
Researcher Instituut voor Internationaal Handelsrecht
K.U.Leuven

11. DROIT INTERNATIONAL PRIVÉ/INTERNATIONAAL PRIVAATRECHT

Wetgeving/Législation

DROIT JUDICIAIRE EUROPEEN ET INTERNATIONAL

DROIT INTERNATIONAL PRIVE – OBLIGATIONS ALIMENTAIRES

Règlement n° 4/2009 du 18 décembre 2008 relatif à la compétence, la loi applicable, la reconnaissance et l'exécution des décisions et la coopération en matière d'obligations alimentaires

Un règlement (CE) n° 4/2009 du Conseil du 18 décembre 2008 relatif à la compétence, la loi applicable, la reconnaissance et l'exécution des décisions et la coopération en matière d'obligations alimentaires, publié dans le *JOUE* du 10 janvier 2009, n° L 7, p. 1, vient compléter la législation communautaire dans cette matière, déjà partiellement couverte par l'article 5.2 du règlement n° 44/2001 concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale (dit "Règlement Bruxelles I"). Ce nouveau règlement s'appliquera en principe à compter du 18 juin 2011 (art. 76).

Katarzyna Szychowska
Avocat Wardynski

Rechtspraak/ Jurisprudence

COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES 10 FÉVRIER 2009

DROIT JUDICIAIRE EUROPÉEN ET INTERNATIONAL

Règlement CE n° 44/2001 – Compétence judiciaire, reconnaissance et exécution des décisions en matière civile et commerciale – Champ d'application – Relations avec les autres règlements – Arbitrage – Droit d'auteur et droits voisins – Dispositions communes

Zaak: 10 février 2009, C-185/07, Aff. West Tankers
Zaak: 12 février 2009, C-339/07, Aff. Deko Marty
Zaak: 23 avril 2009, C-533/07, Aff. Falco
Zaak: 2 juillet 2009, C-111/08, Aff. SCT Industri
Zaak: 9 juillet 2009, C-204/08, Aff. Rehder

Dans la période allant du 1er janvier au 31 juillet 2009, la Cour de justice s'est prononcée une dizaine de fois dans le domaine de la coopération judiciaire en matière civile et commerciale dont le pilier est le règlement n° 44/2001 (voy., notamment, les arrêts des 10 février dans l'affaire C-185/07, *West Tankers*, 12 février dans l'affaire C-339/07, *Deko Marty*, 2 avril dans l'affaire C-394/07, *Gambazzi*, 23 avril dans les affaires C-533/07, *Falco* et C-167/08, *Draka Cables*, 28 avril dans l'affaire C-420/07, *Apostolides*, 14 mai dans l'affaire C-180/06, *Il Singer*, 25 juin dans l'affaire C-14/08, *Rhoda Golf*, 2 juillet dans